

Tudi nekaj muzikalnega.

Naj mi bo pripuščeno spregovoriti o zadevi nekega muzikalnega soglasa (accorda). Kedar se namreč po triglasu (dreiklang) 4. stopnje terdega zvukovoda (dur — leiter) ta stopnja za pol glasa zvikša, in se nad njo vzame enoharmonični soglas, nastane zmanjšani sedmični soglas ($\flat 7$), kateri bi se po postavi v mehki triglas (moll — dreiklang) v pol stopnje više nad basom razvozljati moral; in je prav za prav enoharmonični sedmični soglas sedme stopnje. V prosti pisavi pa sledi dostikrat po omenjenem soglasu tudi triglas pete stopnje terdega zvukovoda. V starih in novih kompozicijah pa se nahaja soglas po zvikšani 4. stopnji (terd. zvuk.) tudi s pomanjšano sedmico ($\flat 7$), kateri se pa v 4. soglas pete stopnje razvozlja. To pa po mojih mislih nikakor prav biti ne more, ker ima zmanjšana sedmica, kakor sem dokazal, drug namen; ako se v 4. soglas pete stopnje terdega glasú razvozlja, mora stati namesto pomanjšane sedmice ($\flat 7$) povikšana šestka ($\sharp 6$), ker le ta hrepeni po 4. soglasu 5. stopnje. Ako se pa iz terdega glasú po imenovanem soglasu preskoči v mehki glas, je prav, da se postavi pomanjšana sedmica. Tudi po 5. sogl. 4. stopnje se more staviti povikšana šestka ($\sharp 6$), ako se 4. stopnja z omenjenim soglasom zvikša, in se v terdi 4. soglas pete stopnje razvozlja.

To je tedaj moje mnenje zastran te reči ob kratkem rečeno; da je istinito, prepričale so me knjige, pa tudi druge izverstne kompozicije. V „Liri Sionski“ se nahajajo omenjeni soglasi po mojih mislih. Naj bi torej častiti skladatelji slovenski to moje mnenje pretehtali, in se po njem deržali, ako za dobro spoznajo.

Daniel Feigel, učitelj.

(Novice.)

Dopisi in novice.

Iz Ljubljane. Njih Veličanstvo presvitli cesar so s previšnjim sklepom 2. marca t. l. dovoliti blagovolili, da se napravi dramatiško društvo v Ljubljani. Slavno predsedništvo c. k. deželne vlade je 18. aprila t. l. poterdilo pravila, po osnovalnem odboru predložena, katerih poglavitni obsežek je ta-le: Namen društva je vsestransko podpirati in pospeševati slovensko dramatiko. Zatorej hoče društvo: a) skerbeti,

da se razvije slovensko dramatiško slovstvo, in v ta namen izdajati glediške igre, b) vstanoviti svojo dramatiško učilnico, c) napravljati glediške predstave, d) osnovati dramatiško knjižnico, in si omisliti potrebno opravo.

Ud je lahko vsak izobraženec obojnega spola. Neoporečen glas je bitni pogoj, da se kdo v društvo sprejme in da v njem ostane. Udje se ločijo v: predstavljajoče, pisalne, podporne in častne. Vsak ostane ud, dokler ne naznani odboru naročito svojega odstopa. Vsak ud ima pravico: a) da pride k velikemu zboru, pri katerem se lahko glasi pri vseh razgovorih, glasuje in voli odbor, pa tudi sam je lahko izvoljen, b) da lahko odboru podaja nasvete, kateri se tičejo društvenega namena, c) da dobi vse po društvu izdane knjige po znižani ceni, da rabi društveno knjižnico, in prihaja k društvenim vjam. Dolžnost predstavljajočih udov je, da se redno vdeležujejo učilnih vaj, in da prevzamejo odločene jim naloge. Dolžnost pisateljev je, da spisujejo društvu primerne knjige. Da pa more spolnovati društvo svoj namen, plačuje vsak ud na leto en goldinar, podporniki pa dva goldinarja a. v. Ta donesek se plačuje v prvi polovici leta, (t. j. do konca meseca junija).

Pisateljem in predstavljajočim udom sme odločiti odbor po zmžnosti društvenega imetka primerno nagrado. Dohodki društveni so: a) letni doneski udov, b) prejemki za prodane knjige, c) prihodki od javnih predstav, d) dobrovoljni darovi. Društvo ima svoj sedež v Ljubljani, vendar sme tudi po drugih večih slovenskih krajih s privoljenjem c. k. deželne vlade podružnice v smislu teh svojih pravil osnovati. Ko osnovalni odbor to za vse Slovence radostno novico na znanje daje, ob enem prijazno vabi vse ljubitelje slovenske umetnosti, vse častitelje veličastne modrice Talije, da obilno in brez odloga pristopijo k novemu društvu. Evo dragi rojaki, novo polje, kjer bo skušal slovenski génij mlade svoje perute! Kar so izvrstni domorodci že dolgo želeli, kar se jim je pa le z malim vspehom izpolnovalo, ker so bile posamesne moči prestabe, skušajmo zdaj z združenimi močmi! Položimo podlago narodnemu gledišču, ktero bo bistrega uma slovenskega vredno, ktero bo prijeten dom za národno razveseljevanje, šola lepih uravov in čiste národne besede, ter budilno zercalo plemenitnih čuvstev in djanj človeških. Blag namen, ki si ga je društvo postavilo, ta nam bodi vspešno priporočilo pri vseh prijateljih slovenskega národa.

Obilno tedaj pristopljajte, dragi rojaki, vsak po svoji sposobnosti, v naše kolo; razglasujte društveni namen, in vabite vsaki v svojem krogu! Posebno se priporočamo vsem odborom slovenskih čitalnic, da bi nam pomagali po svoji moči, sej bo društveni napredek in obilen sad dramatiške umetnosti posebno tudi njim v korist. Lepo prosimo tiste rodoljube, ki bi hoteli društvu poverjeniki biti, da nam hitro blagovolé naznaniti svoja imena, da jih razglasimo.

Za Ljubljano sta prevzela poverjeništvo gosp. dr. Jernej Zupanec, notar in blagajnik slov. Matice, in gosp. France Vidie, tergovec in blagajnik čitalnice ljubljanske.

Društveno leto začnemo s 1. januarjem 1867. leta. Dopisi naj se pošiljajo „odboru dramatiškega društva v Ljubljani“; letne prineske sprejema začasni društveni blagajnik, gosp. Dragotin Žagar, uradnik c. k. deželne blagajnice v Ljubljani.

Končno se še obračamo do tistih naših rodoljubov in pisateljev, ki imajo izdelane dramatiške igre, naj so izvirne ali prestavljene, da bi nam jih hoteli naznaniti, ali pa precej rokopise poslati na društveno porabo. *Odbor.* Luka Svetec, predsednik; Josip Noll, tajnik.

— Po sklepu deželnega zbora je odbor 28. oktobra 1865 c. kr. dež. poglavarstvu naznanil, da ga je volja skerbeti za vstanovljenje zalóga šolskih knjig za ljudske slovensko-nemške šole, ako sl. c. kr. ministerstvo dovoli, da se za vse dežele, kjer se rabi slovenski jezik v ljudskih učilnicah, vstanovi tak zalog v Ljubljani. Gledal je deželni zbor na to, da deželni tak zalog v Pragi, ki ni odvisen od c. k. dunajskega zaloga, dobro izhaja, in da tudi v Ljubljani se je pod ranjnim stolnim dekanom in višim nadzornikom kranjskih ljudskih šol, gosp. Urb. Jerinom, samo za kranjsko deželo dobro izderžal. — Po odpisu c. k. dež. predsedstva pa c. k. ministerstvo za nauk in bogočastje po sklepu 16. maja t. l. ni dovolilo tega zaloga za vse slovenske šole v Ljubljani, in sicer za to ne, ker pravi, da je preračunilo na tanko, da se tak zalog vzderžati ne more. Stvar ostane tedaj pri starem, da namreč denar za tisek in vezanje teh knjig, ki bi si ga lahko prislužili naši domači tiskarji, bukvozevi in domače papirnice, potuje, kakor dozda, v dunajski zalog, ki bode za to sl. ministerstvu gotovo hvaležen. *(Novice.)*

— C. k. šolski svetovavec in prošt, prečastiti gospod dr. Anton Jarc, je prejel za zasluge o šolstvu vitežki križ Franc-Jozefovega reda.

— V seji mestnega odbora 12. t. m. je bil prejšnji mestni župan, prečastiti gospod dr. E. H. Costa, zopet izvoljen za župana ljubljanskega mesta.

— Gospod Gašper Florijan, učitelj v Beli peči na Gorenškem, je dobil za 40 letni trud pri šolstvu srebrni križ za zasluge s krono, in sicer, kakor slišimo, prav na tihem. Pri ljudskih učiteljih so taka poslavila redka, tedaj naj bi se obhajala kolikor toliko očitno v spodbudo učencem in učiteljem.

— Iz Šentvida pri Zatičini na Dolenskem smo zvedili žalostno novico, da je ondašnji verli mladi učitelj, g. Anton Slivnik, 11. t. m. po kratki vročinski bolezni umrl. Bog mu daj dobro!

— Pri veliki razstavi v Parizu je bilo avstrijsko šolstvo poslavljeno z dvema zlatima svetinjama; eno so dobile c. k. višje realke, drugo pa ljudske šole.

— Vseh 49 evropskih držav je leta 1864. izdajalo 11.000 milijonov gold. denarja. Iz med tega se je potrosilo za vojaške namene 5000 milijonov, 125 milijonov pa za šolstvo. Kedaj se bo ta primera obrnila? *(Päd. Bl.)*